

Europejska inicjatywa obywatelska – przegląd rozporządzenia

wg stanu na 13.12.2017

MATERIAŁY OIDE

W opracowaniu prezentujemy główne wnioski wynikające z dotychczasowego funkcjonowania inicjatywy wraz z propozycjami zmian zawartymi w unijnych dokumentach.

Słowa kluczowe: prawo Unii Europejskiej, obywatelstwo europejskie

Spis treści

- I. WPROWADZENIE
- II. DOKUMENTY
- III. STRONY INTERNETOWE I KOMUNIKATY
- IV. PUBLIKACJE

I. WPROWADZENIE

Europejska inicjatywa obywatelska - wprowadzona na mocy Traktatu z Lizbony - umożliwia milionowi obywateli europejskich z co najmniej 7 państw członkowskich zwrócić się do Komisji Europejskiej o przygotowanie wniosków legislacyjnych dotyczących kwestii leżących w kompetencji UE. Procedury i warunki realizacji tej inicjatywy zostały sprecyzowane w rozporządzeniu PE i Rady nr 211/2011, obowiązującym od dnia 1 kwietnia 2012 (więcej informacji – patrz Materiały OIDE: “Europejska inicjatywa obywatelska” oraz oficjalny rejestr prowadzony przez KE, pkt 14).

31 marca 2015, zgodnie z art. 22 rozporządzenia, KE przedstawiła PE i Radzie sprawozdanie dotyczące jego stosowania (pkt 5), w którym stwierdziła, że europejska inicjatywa obywatelska została w pełni wdrożona, choć nadal istnieją możliwości wprowadzenia usprawnień (wskazała, m.in. na kwestie związane z brakiem osobowości prawnej komitetów obywatelskich czy problemy wynikające z terminów cyklu przeprowadzania procedury). KE zobowiązała się do dalszego monitorowania i przedyskutowania szeregu zagadnień dotyczących europejskiej inicjatywy obywatelskiej.

Zagadnieniem funkcjonowania inicjatywy zajmowały się również inne instytucje unijne. W marcu 2015 Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich opracowała wytyczne dla ulepszenia inicjatywy (pkt 7), a w lipcu 2017 przedstawiła przegląd swoich sugestii dotyczących reformy inicjatywy (pkt 2). W październiku 2015 PE uchwalił rezolucję, w której zwrócił się do KE z wyraźnymi i szczegółowymi propozycjami zmian (pkt 6). Komitet Regionów przyjął opinię wzywającą do szybkiej i zasadniczej zmiany rozporządzenia (pkt 4). W lipcu 2016 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w swojej opinii (pkt 3) zauważył, że “[...] ponad 6 milionów obywateli europejskich podpisało jakąś europejską inicjatywę obywatelską. Chociaż przedstawiono 56 inicjatyw, KE zarejestrowała tylko 36, z których jedynie 3 uzyskały przynajmniej 1 milion podpisów. Żadna z udanych inicjatyw nie skutkowało opracowaniem nowego wniosku ustawodawczego”. EKES wskazał, że istotne problemy natury technicznej, prawnej i biurokratycznej, jakie napotkali organizatorzy, oraz niewielki wpływ na decyzje ustawodawcze, przekładają się na drastyczny spadek liczby rejestrowanych inicjatyw – z 16 w 2012 roku do 5 w 2015 roku – oraz w zebranych deklaracjach poparcia, których liczba spadła z ponad 5 milionów w 2012 roku do kilku tysięcy w 2015 roku.

Główne propozycje zmian, postulowane przez wyżej wspomniane instytucje, to m.in.:

- zezwolenie komitetom obywatelskim na rozpoczęcie zbierania deklaracji poparcia w wybranym przez nich terminie,
- uproszczenie wymogów dotyczących danych osobowych,
- umożliwienie komitetom obywatelskim nabycia osobowości prawnej,
- obniżenie minimalnego wieku, od którego można wspierać i uczestniczyć w europejskiej inicjatywie obywatelskiej,
- udzielanie organizatorom porad i wsparcia w związku z rejestracją propozycji,
- utworzeniu punktu kompleksowej obsługi, fizycznej i internetowej, w którym obywatele mogliby otrzymywać informacje i wskazówki dotyczące przedstawiania inicjatyw,
- w przypadku udanych inicjatyw: obowiązek KE opracowania wniosku ustawodawczego w ciągu 12 miesięcy od zakończenia kampanii lub odpowiednie umotywowanie decyzji o nieprzedkładaniu żadnego wniosku.

W marcu 2017 Komisja Spraw Konstytucyjnych PE podjęła decyzję o sporządzeniu sprawozdania ustawodawczego z inicjatywy własnej w celu dokonania rzeczywistego przeglądu rozporządzenia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (procedura nr 2017/2024(INL), pkt 10).

22 maja 2017 KE opublikowała plan działań dotyczący przeglądu rozporządzenia nr 211/2011 (pkt 13), zaś dwa dni później zainicjowała otwarte konsultacje społeczne w tej sprawie (pkt 11).

13 września 2017 KE opublikowała wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (pkt 1), które ma zastąpić rozporządzenie 211/2011. Proponowane zmiany obejmują m.in.:

- możliwość wyboru daty (w ciągu trzech miesięcy od rejestracji inicjatywy) rozpoczęcia zbierania deklaracji poparcia,
- ujednoczenie zakresu danych podawanych przez sygnatariuszy,
- możliwość uzyskania osobowości prawnej przez organizatorów zgodnie z prawem krajowym,
- ustalenie minimalnego wieku sygnatariuszy na 16 lat,
- sposoby udzielania organizatorom szerszego wsparcia, w tym:
 - stworzenie internetowej platformy współpracy, stanowiącej forum dyskusyjne dla obywateli i organizatorów,
 - tłumaczenie przez KE zarejestrowanych inicjatyw na wszystkie języki urzędowe,
 - utworzenie przez KE centralnego systemu zbierania deklaracji on-line, przy zachowaniu możliwości indywidualnego ich zbierania przez organizatorów,
 - możliwość wskazania przez KE, że inicjatywa wychodzi poza jej kompetencje oraz dokonania stosownych zmian przez organizatorów,
 - zagwarantowanie możliwości przedstawienia inicjatywy podczas wysłuchania publicznego w PE w ciągu 3 miesięcy od jej przedłożenia oraz zapewnienie większej inkluzywności wysłuchania,
 - organizowanie przez KE spotkania z grupą organizatorów w ciągu miesiąca od przedłożenia inicjatywy,
- możliwość częściowej rejestracji inicjatywy,
- wydłużenie czasu przewidzianego dla KE na konsultacje i analizy z 3 do 5 miesięcy,
- uszczegółowienie obowiązków organizatorów w zakresie źródeł wsparcia i finansowania inicjatywy,

Projekt nie uwzględnia postulatu, zgodnie z którym KE byłaby zobowiązana do opracowania wniosku ustawodawczego lub uzasadnienia decyzji o nieprzedkładaniu żadnego wniosku w ciągu 12 miesięcy od zakończenia kampanii.

DOKUMENTY

1. [Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej](#), COM(2017) 482, 13.09.2017
 - [Załączniki do wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej](#)
2. [Suggestions to improve the European Citizens Initiative procedure](#), 11.07.2017.
3. [Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej \(zmiana\) \(opinia z inicjatywy własnej\)](#), Dz.U. C 389, s. 35—42
4. Europejski Komitet Regionów: [Rezolucja – Poprawić funkcjonowanie Unii Europejskiej: Traktat z Lizbony i dalsze środki](#), (2015/C 313/03), Dz.U. C 313, s. 9—11, pkt. 4 i 7
5. [Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady: Sprawozdanie dotyczące stosowania rozporządzenia \(UE\) nr 211/2011 w sprawie inicjatywy obywatelskiej](#), COM(2015) 145, 31.03.2015
6. [Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 października 2015 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej](#), (2014/2257(INI))
7. [Decision of the European Ombudsman closing her own-initiative inquiry OI/9/2013/TN concerning the European Commission](#), 04.03.2015
8. [Rozporządzenie delegowane Komisji \(UE\) nr 268/2012 z dnia 25 stycznia 2012 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 211/2011 w sprawie inicjatywy obywatelskiej](#), Dz.Urz. UE 2012 L 89, s. 1-2
9. [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) nr 211/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej](#), Dz. Urz. UE 2011 L 65, s.1
10. [Revision of Regulation \(EU\) No 211/2011 on the citizens' initiative \(2017/2024\(INL\)\)](#) – Obserwatorium Legislacyjne PE

II. STRONY INTERNETOWE I KOMUNIKATY

11. [Public consultation on the European citizens' initiative](#) – strona KE
12. [European Commission - Daily News: 11/04/2017](#) – komunikat prasowy
13. [Revision of the European Citizens' Initiative – strona KE Roadmap](#)
14. [Strona internetowa KE nt. europejskiej inicjatywy obywatelskiej](#)
15. [Orędzie o stanie Unii w 2017 r. – pakiet dotyczący demokracji: reforma inicjatywy obywatelskiej i zasad finansowania partii politycznych](#) – komunikat prasowy

PUBLIKACJE

16. European Parliament, Briefing, EU Legislation in Progress, [Revising the European Citizens' Initiative](#), December 2017
 17. European Parliament, IPOL, [Towards a revision of the European citizens' initiative? Study for the Petitions Committee](#), July 2015
 18. European Parliament, EPRS, [The European Citizens' Initiative: the experience of the first three years - European Implementation Assessment](#), April 2015
 19. European Parliament, IPOL, [European citizens' initiative first lessons of implementation, study](#), May 2014.
-